

[Chr. J. Hansen.]

det kommende valg, tror jeg ikke, at den i grundlovsforslaget foreslåede bestemmelse om ombudsmanden vil bidrage til deres interesse for folkeafstemningen i maj. Men det var vel ikke meningen at svække denne interesse, da det jo dog er denne folkeafstemning, der er afgørende for grundlovens endelige skæbne, og ikke valget i april.

I § 42 åbnes der adgang til folkeafstemning om visse love, og efter forslaget kan en trediedel af den kommende rigsdags medlemmer kræve folkeafstemning. En række vigtige love er dog på forhånd undtaget — det er vel ganske naturligt — og kan altså ikke komme til direkte afgørelse hos vælgerne, men der er jo intet som helst til hinder for, at der kan gennemføres — og i årenes løb vil blive gennemført — love, for hvis vedkommende der kan være stærk tvivl om, hvorvidt de kan undergives folkeafstemning, altså vælgernes afgørelse. Hvem træffer da afgørelsen? Ja, af betænkningen, der er afgivet af udvalget i det andet høje ting, fremgår det, at såfremt enighed derom ikke kan opnås ved forhandling, må sagen afgøres af rigsdagens formand. Jeg finder, dette er en uheldig bestemmelse. Jeg ser ikke rettere, end at det burde afgøres ved en almindelig afstemning i rigsdagen, hvor samtlige rigsdagens medlemmer får afgørelsen og ansvaret. Dette bør absolut ikke afgøres af en enkelt mand i rigsdagen, rigsdagens formand, uanset hvilken partifarve han har.

Jeg vender mig derefter til § 77 — skoleparagraffen vil jeg kalde den —, hvori det bestemmes, at alle børn i den undervisningspligtige alder har ret til fri undervisning i folkeskolen. Jeg hæfter mig ved ordene „undervisningspligtige alder“. Man har ment, at denne formulering af paragraffen var bedre end den nugældende i den tilsvarende paragraf i grundloven, nemlig § 83, hvori der står, at de børn, hvis forældre ikke har evne til at sørge for deres oplærelse, har ret til fri undervisning i folkeskolen.

Man har altså ment, såvel i kommissionen som i det andet høje ting, at den foreslåede udformning var bedre. Det skal jeg ikke benægte. Men er den foreslåede form da heldig? I lov om folkeskolen af 1937 er det fastslået, at undervisningspligten indtræder ved skoleårets begyndelse for de børn, der på dette tidspunkt er fyldt 7 år, og at un-

dervisningspligten ophører med udgangen af et skoleår for de børn, der på dette tidspunkt er fyldt 14 år. Undervisningspligten gælder altså i 7 år, og i den tid er der ret til fri undervisning. Men hvad så med alle de børn landet over, der fortsætter i 8. klasse, fordi sådanne klasser er oprettet adskillige steder i vort land og forhåbentlig i den kommende tid, når bestemmelserne i skoleloven af 1937 virkelig trænger igennem, bliver oprettet overalt, som meningen er? Her har kommunerne efter paragraffens ordlyd ret til at kræve betaling. Er det tilfældet, er det efter min formening en fejl, og jeg må gå ud fra, at både ministeren og de partier i det andet høje ting, der er gået ind for denne formulering af § 77 om fri undervisning i den undervisningspligtige alder, vil være lige så villige til på anden måde at skabe garanti for, at børnene også får fri undervisning i de skoleår, der eventuelt følger efter, såfremt disse såkaldte 8. klasser indføres.

Til slut ønsker jeg at gøre et par bemærkninger til § 29, hvor der i stk. 1 står, at valget til folketinget har enhver, som har dansk indfødsret, fast bopæl i riget og har nået en vis alder, medmindre vedkommende er umyndiggjort. Senere nævnes så, at det skal bestemmes ved lov, i hvilket omfang straf og understøttelse, der i lovgivningen betragtes som fattighjælp, medfører tab af valget. Om det sidste skal jeg ikke på nuværende tidspunkt sige meget. Man kender såvel her i rigsdagen som ude omkring i befolkningen vor stilling dertil og vort ønske om, at der på anden måde træffes bestemmelse om dette spørgsmål.

Men der står her ikke et ord om, at de syge kan udelukkes fra valgretten, og hvorfor vil man så gøre det? I bestemmelserne om folkeafstemning om grundloven nærer man ingen betænkeligheder ved at give syge valgret, hvadenten de er indlagt på hospital, klinik eller lignende eller er under lægebehandling i hjemmet; men så snart det drejer sig om et rigsdagsvalg, får man straks mange betænkeligheder og fremsætter indvendinger. Jeg deler aldeles ikke disse betænkeligheder. Man har talt om valghemmelighed, man har talt om risiko for agitation, vanskeligheder med hensyn til hjemmeliggende syge, men den samme risiko er tilstede i fuldkommen samme udstrækning, når det drejer sig om folkeafstemning. Tror man måske ikke, at også en folkeafstemning